

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до спеціальності

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до спеціальності
Викладач	Зозуляк-Слущик Роксоляна Василівна, доктор педагогічних наук, доцент
Контактний телефон викладача	0508157946
Е-mail викладача	zozulyak_roksolyana@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, семінарські, практичні, самостійна робота, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю кожна третя середа з 13.30 до 15.00 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю Viber (+3800508157946) в робочі дні з 9.30 до 17.30
2. Анотація до курсу	
<p>У сучасних умовах гуманізації українського суспільства, безперечно, виникає гостра потреба у фахівцях соціальної педагогіки, діяльність яких вимагає від особистості обізнаності в широкому колі питань. З-поміж них – організація системи соціального забезпечення, знання відповідного законодавства, конкретних форм, методів і прийомів індивідуальної та групової роботи з людьми.</p> <p>Сфера діяльності соціального педагога дуже обширна. Вагоме значення надається також формуванню особистісних психологічних якостей, моральних рис, що відповідають фаховим вимогам, а також умінню спілкуватись, вести переговори, захищати інтереси клієнтів, співпрацювати з представниками суміжних професій тощо.</p> <p>Першим кроком до оволодіння спеціальністю «Соціальна педагогіка» виступає курс «Вступ до спеціальності». Він також є підґрунтям для вивчення провідної дисципліни майбутніх фахівців – соціальної педагогіки.</p> <p>Дисципліна «Вступ до спеціальності» вивчається студентами спеціальності «Соціальна педагогіка» на першому курсі у першому семестрі і присвячений ознайомленню з основами соціальної педагогіки. Належить до нормативних дисциплін. Передбачає ознайомлення з основами нормативно-правових актів та шляхами соціально-педагогічної діяльності, яка направлена на роботу з різні категорії дітей.</p> <p>Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму «Соціальна педагогіка».</p> <p>Навчальна програма з дисципліни базується на теоретичній концепції соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю І. Беха, О. Безпалько, І. Звереві, А. Капської, А. Рижанові, Л. Штефан; положеннях про особливості соціалізації дітей та молоді в сучасних умовах О. Кононко, Н. Лавриченко, Г. Лактіонової, С. Савченко, П. Плотнікова; основах соціально-правового захисту дітей та молоді (Н. Агаркової, О. Караман, І. Ковчиної, Ж. Петрочко); технологіях соціально-педагогічної роботи з різними групами клієнтів (Р. Вайнолої, Н. Заверико, С. Харченко); змісті та формах соціально-педагогічної роботи з сім'єю як провідним інститутом соціалізації особистості (Т. Алексєнко, В. Кравця, В. Пешої, В. Постового, І. Трубавіної) аспектах соціально-педагогічної діяльності дитячих і молодіжних організацій (Ю. Ждановича, Ю. Поліщука), практичних положеннях професійної підготовки соціальних педагогів (Л. Міщик, В. Поліщук).</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» забезпечує вивчення навчальних дисциплін: «Соціальна-педагогіка», «Технології соціально-педагогічної діяльності», «Етика соціально-педагогічної діяльності».</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні аспекти соціально-педагогічної діяльності 	

2. Особливості фахової діяльності соціального педагога

3. Мета та цілі курсу

сформувати готовність студентів до оволодіння професійними компетенціями і ролями соціального педагога; ознайомити із змістом соціально-педагогічної діяльності, шляхами та способами її опанування; допомогти усвідомити суть майбутньої професії; звирити з її вимогами свої плани, упевнитись у правильності та доцільності вибору.

4. Компетентності

1. Організовувати та здійснювати особисту навчальну діяльність як підґрунтя до оволодіння іншими фаховими знаннями – інтегральна компетентність.
2. Виокремлювати й охарактеризувати актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи в Україні – спеціальна компетентність.
3. Проводити аналіз сфер діяльності соціального педагога як місця майбутньої фахової діяльності – спеціальна компетентність.
4. Орієнтуватися в напрямках професійної діяльності – спеціальна компетентність.
5. Володіти основами законодавчих документів, що визначають основні аспекти соціально-педагогічної діяльності – загальна компетентність.
6. Дотримуватися норм і принципів суспільної моралі – спеціальна компетентність.

5. Результати навчання

Мають бути сформовані: розуміння історії та закономірностей розвитку та становлення соціальної педагогіки як виду діяльності та науки; вміння аналізувати соціально-педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу середньої освіти; будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу; здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне професійне спілкування з колегами, дітьми та молоддю.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ вибірковий
1	Соціальна робота	1	Обов'язковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль 1. Теоретичний					
Тема 1. Наукова організація праці студента <i>Наукова організація праці студента та її основні складові</i> <i>Ключові форми організації навчання.</i> <i>Основні якості студента.</i> <i>Особливості науково-дослідницької роботи студента у ВНЗ.</i> <i>Основні етапи роботи</i>	Проблемна лекція	[2, 3, 5], [11, 5]	Використовуючи «Словник термінів», виписати визначення понять «план і аналіз тексту», «тези статті», «цитати з статті», «анотація до статті», «рецензія на статтю», «реферування	1 бал	1 тиждень

над періоджерелами та їх конспектування. Науково-дослідницька діяльність студентів: написання рефератів, курсових, дипломних та магістерських робіт. Планування студентом самостійної навчальної діяльності.			статті».		
Тема 2. Засади нормативно-правової бази соціальної роботи Нормативно-правові джерела соціальної роботи. Взаємообумовленість української та міжнародної нормативно-правової бази в соціальній сфері. Захист прав дитини і дитинства.	Лекція-бесіда	[6-9], [3, 8, 11]	Опрацювати «Конвенцію ООН про права дитини» (реферування)	1 бал	1 тиждень
Тема 3. Мета і завдання соціальні педагогіки Предмет соціальної педагогіки. Мета, завдання і функції соціальної педагогіки. Взаємозв'язки соціальної педагогіки з іншими соціально-гуманітарними дисциплінами. Соціальна педагогіка як наука і вид практичної діяльності. Сутність соціальної педагогіки, її об'єкт і предмет. Принципи соціально-педагогічної діяльності. Актуальність розвитку соціальної роботи в Україні.	Проблемна лекція	[1, 2, 9, 11, 12-15], [1, 9, 15]	Виписати основні види соціально-педагогічної допомоги.	1 бал	1 тиждень
Тема 4. Модель професіограми спеціаліста із соціально-педагогічної роботи	Лекція-діалог	[1, 9, 11, 12, 13], [1, 15]	Встановити взаємозв'язок між професійними ролями соціального	1 бал	2 тижні

<p><i>Професія «соціальний педагог»: історичний екскурс.</i> <i>Соціальна робота і соціальна педагогіка в Україні.</i> <i>Професійний портрет соціального педагога.</i> <i>Призначення спеціалістів із соціальної педагогіки.</i> <i>Зміст підготовки соціального педагога у ЗВО.</i> <i>Кваліфікаційна характеристика спеціаліста.</i></p>			<p>педагога та функціями соціально-педагогічної діяльності</p>		
<p>Тема 5. Етичні вимоги до особистості соціального педагога <i>Фахові цінності в соціально-педагогічній роботі.</i> <i>Професійні межі соціальних педагогів.</i> <i>Етичні стандарти соціально-педагогічної роботи в Україні.</i> <i>Особистісно-моральні якості соціального педагога.</i> <i>Етичні обов'язки соціального педагога стосовно клієнтів.</i></p>	<p>Лекція–прес-конференція</p>	<p>[6, 10], [5, 6, 7]</p>	<p>Опрацювати «Етичний кодекс» (реферування)</p>	<p>1 бал</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Модуль 2 Практичний</p>					
<p>Тема 1. Роль НОП і самостійної роботи студентів у ЗВО <i>Основні форми організації самостійної роботи студентів.</i> <i>Етапи самостійної роботи студентів.</i> <i>Контроль і ефективність самостійної роботи.</i> <i>Основні правила та оформлення реферату, наукового повідомлення.</i> <i>Самостійна робота в діяльності студента.</i> <i>Компетенція викладача як чинник самостійної роботи студентів.</i></p>	<p>Семінарське заняття з елементами дискусії</p>	<p>[2, 3, 5], [11, 5]</p>	<p>Ознайомитися із структурою та можливостями наукової бібліотеки університету.</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>

<p>Тема 2. Актуальність соціально-педагогічної роботи в Україні <i>Особливості взаємодії особистості та соціуму. Економічні причини загострення соціальних проблем в Україні. Зміни та новоутворення в соціальній структурі суспільства. Характеристика кількісного та якісного складу населення держави. Провідні напрями соціальної політики в Україні. Роль соціального педагога в розв'язанні соціальних проблем суспільства.</i></p>	<p>Семінарське заняття з елементами дискусії</p>	<p>[1, 2, 12-15], [1, 9, 15]</p>	<p>Розписати напрями соціальної політики в Україні</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Тема 3. Соціальне середовище та його виховні можливості <i>Соціальне середовище як джерело розвитку та формування особистості. Структура соціального середовища. Особливості взаємодії особистості та соціального середовища (Додаток Ф). Основні принципи і завдання соціального виховання. Система соціального виховання. Сфери життєдіяльності особистості і соціальне виховання. Поняття соціалізації. Види соціалізації: стихійна, відносно спрямована,</i></p>	<p>Семінарське заняття (з елементами прес-конференції)</p>	<p>[1, 2, 4, 6], [9, 17,18]</p>	<p>Виписати п'ять визначених понять соціального виховання та соціального середовища.</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>

<p>соціально-контрольована. Фактори, що сприяють соціалізації: мегафактори, макрофактори, мезофактори, мікрофактори.</p>					
<p>Тема 4. Нормативно-правова база соціальної роботи нормативно-Правові джерела соціальної роботи. Захист прав дитини і дитинства. Особливості молодіжного законодавства в Україні. Взаємообумовленість української та міжнародної нормативно-правової бази у сфері соціальної роботи.</p>	<p>Семинарське заняття з елементами гри</p>	<p>[6-9], [3, 8, 11]</p>	<p>Реферування Закону України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю»</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Тема 5. Професійний портрет соціального педагога Розкрийте особливості виникнення та становлення соціально-педагогічної науки і практики. Короткий екскурс в історію. Охарактеризуйте функції та завдання соціальної педагогіки. Розкрийте сутність основних понять соціальної педагогіки.</p>	<p>Семинарське заняття з елементами дискусії</p>	<p>[1, 9, 11, 12, 13], [1, 15]</p>	<p>Скласти бібліографію до теми «Соціально-педагогічна робота на сучасному етапі розвитку».</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Тема 6. Ознайомлення з діяльністю бібліотеки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»</p>	<p>Лабораторне заняття</p>	<p>[1, 11, 12], [1, 19]</p>	<p>Бібліографічний опис наукової літератури</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Тема 7. Ознайомлення з досвідом роботи міського центру</p>	<p>Лабораторне заняття</p>	<p>[1, 2, 4, 6], [6, 11, 17]</p>	<p>Есе, на одну із тем: «Значення соціально-</p>	<p>Максимальна оцінка 5 балів</p>	<p>1 тиждень</p>

соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді			педагогічної роботи для українського суспільства у XXI столітті» «Мое місце в соціально-педагогічній роботі (яким напрямом діяльності Вам хотілося б займатися?)». «Моя роль у волонтерській діяльності».		
Тема 8. Особливості соціально-педагогічної діяльності центру соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Дивосвіт»	Лабораторне заняття	[1, 2, 4, 6], [9, 17, 18]	Описати основні напрями діяльності центру	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
Тема 9. Ознайомлення з діяльністю БХФ «Солідарність»	Лабораторне заняття	[1, 2, 6], [9, 19]	Описати основні напрями діяльності фонду	Максимальна оцінка 5 балів	1 тиждень
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні заняття – 45 балів, за контрольну роботу – 25 балів, за тестові завдання – 20 балів, за самостійну роботу – 10 балів (1 бал за кожний вид роботи))				
Вимоги до письмової роботи	Студенти повинні виконати контрольну роботу та тестові завдання для перевірки здатності(ей) продемонструвати розуміння питань використання навчальної літератури та інших джерел інформації, продемонструвати практичні навички, здатність застосовувати та інтегрувати отримані знання (поєднаємо теорію та практику з тим, як це знадобиться у професії), що складається практичного та творчого завдань. На кожен семінар студенти повинні прочитати необхідну навчальну та наукову літературу, законспектувати необхідні цитати, які дають відповіді до семінарських питань, вивчити відповідний матеріал із підручників, виконати практичні завдання (зазначено біля кожного семінарського заняття). Плагіат неприпустимий.				
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 45 балів				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань. Вчасно виконано самостійну роботу та написана контрольна робота і тестові завдання. Зарахування пропущених занять без поважних причин відбувається впродовж наступних двох тижнів після пропущеного заняття за допомогою методів усного опитування				

чи тестування).

8. Політика курсу

При організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення про екзамени та заліки; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Також неприпустимі плагіат та списування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми.

Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (Тести) і тільки за цієї умови буде допущений до складання заліку.

Обов'язковим є для отримання заліку відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

На заняттях потрібно бути активними, творчими, не боятися запитувати та відстоювати свою думку.

9. Рекомендована література

Базова

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 134 с.
2. Богданова І.М. Соціальна педагогіка : навчальний посібник. К.: Знання, 2008. 343 с.
3. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. К.: ВВП, 1997. 64 с.
4. Все про соціальну роботу : [навч. енциклопед. Словник-довідник / за наук. ред. В. М. Пічі.] Вид. 2-ге, виправлене, перероблене та доповнене. Львів : «Новий Світ – 2000», 2017. 616 с.
5. Вступ до спеціальності : методичні рекомендації / [автор-упорядник Зозуляк-Случик Роксоляна Василівна]. Івано-Франківськ : НАІР, 2014. 145 с.
6. Вступ до соціальної роботи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. К.: Академвидав, 2005. 304 с.
7. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб.[для студ. вищ. навч. закл.] / Світлана Сергіївна Заєць. Умань, 2016. 58с.
8. Вступ до спеціальності: соціальна робота. Модуль 2 : навч.посіб. / Тимошенко Н. Є. К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 264 с.
9. Євтух М.Б., Сердюк О.П. Соціальна педагогіка: Підручник. К.: МАУП, 2002. 232с.
10. Зозуляк-Случик Р. В., Ковбас Б. І. Етика соціально-педагогічної діяльності : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2016. 218 с.
11. Зозуляк-Случик Р. В. Формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах : монографія. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 460 с.
12. Зозуляк-Случик Р. В. Етика соціальної роботи : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 204 с.
13. Інтегрований курс соціально-педагогічної теорії і практики : навч. посіб. / О.О. Біла та ін. Одеса: Палітра, 2005. 538 с.
14. Капська А.Й Соціальна педагогіка : Навчальний посібник К., 2016. 488с.
15. Сорочинська В. Організація роботи соціального педагога : Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. 198 с.
16. Міщик Л. І. Вступ до спеціальності «Соціальна педагогіка» : навч. посібник / автори-укладачі Л. І. Міщик, О.П. Демченко ; за заг. ред. Л.І. Міщик. К. : Видавничий Дім «Слово», 2017. 328 с.
17. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / за заг. ред.. проф. І.Д. Звереві. К.: Центр учбової літератури, 2008. 336 с.

Допоміжна

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Социальная педагогика: Курс лекцій. М.: Академия, 2010. 440 с.
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб.[для студ. вищ. навч.

- закл.], Умань, 2016. 58 с.
3. Вступ до спеціальності: соціальна робота. Модуль 2 : навч.посіб. / Тимошенко Н. Є. К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 264 с.
 4. Декларація прав дитини: Проголош. Генерал. Асамблеєю ООН, 20 листопада 1959 р. // Відродження. №1. С.18
 5. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист. Укр. ін-т соц. Досліджень. К., 2018. Ч. 2.
 6. «Діти вулиці». Методичні рекомендації по роботі з «дітьми вулиці» / Упор. Зінченко А.Г. К.: ДЦССМ, 2009. 88с.
 7. Зозуляк Р. Професія «соціальний педагог»: морально-етичний аспект Ідеї опіки дітей і молоді в історико-педагогічній науці / Збірник наук. праць. Івано-Франківськ, 2005. С.298–302.
 8. Зозуляк Р. Засади соціально-педагогічної деонтології. Науково-методичний збірник. Коломия, 2007. 34–38.
 9. Зозуляк-Случик Роксоляна Совість як критерій фаховості соціального педагога . Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Зб. наук. пр. – Вип. 593. Педагогіка та психологія. Чернівці: Рута, 2011. С. 59–64.
 10. Инновационные формы опеки детей: международный и национальный опыт / Лактионова Г.М., Шипиленко Е.С., Братусь И.В.; под общей ред. Г.М.Лактионовой. К.: Наук. Світ, 2001. 61 с.
 11. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебик С.Р. Соціальна педагогіка / Соціальна робота: Навчальний посібник. К.: ІЗМН, 1997. 392 с.
 12. Конвенція ООН про права дитини. К.: ЮНІСЕФ, 2007. 32 с.
 13. Концепція позашкільної освіти та виховання. Освіта України. 2017. № 6.
 14. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка : Підручник. К.: Знання-Прес, 2003. 418с.
 15. Настільна книга соціального педагога /Автор-укладач О.Є. Марінушка та ін. Харків: Ранок, 2011. 272 с.
 16. Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проєктів / За заг. ред. І.Зверевої, Г.Лактионової. К.: Наук. світ, 2011. 49 с.
 17. Професія соціальний педагог / Упор. О. Главнік. К.: Главнік, 2016. 112 с.
 18. Пеша І.В. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. К.: Логос, 2000. 87 с.
 19. Соціальна робота: Короткий енциклопедичний словник. К.: ДЦССМ 2002. 536 с.
 20. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / за заг. ред. проф.. І.Д. Зверевої. К.: центр учбової літератури, 2008. 336 с.
 21. Управлінські аспекти соціальної роботи : курс лекцій. К.: МАУП, 2012. 376 с.

Викладач Зозуляк-Случик Р.В.